

DOPRAVA

- cieľavedomá ľudská činnosť, pri ktorej sa uskutočňuje premiestňovanie ľudí, nákladov, energie, správ a informácií v priestore

- základné zložky dopravy:

a. dopravné prostriedky (*autá, vlaky, lode, lietadlá*)

b. dopravné siete (*cesty, železnice, námorné linky*)

c. dopravné uzly (*železničné stanice, letiská, prístavy*)

- výsledkom dopravného procesu je premiestňovanie nákladov a premiestňovanie osôb

Členenie dopravy

1. PEVNINSKÁ

a. železničná

- preprava nákladov na veľké vzdialenosti, preprava osôb tam, kde sa v pravidelných intervaloch prepravujú veľké počty cestujúcich

- najväčší prepravný výkon v nákladnej doprave (*Rusko, USA, Čína, Kanada*), v osobnej doprave (*Japonsko, Čína, Rusko*)

b. automobilová

- preprava osôb a nákladov prevažne na krátke vzdialenosti

- najväčšia hustota cestnej siete - *západoeurópske krajiny a Japonsko*, zaostáva *Rusko a Čína*

c. potrubná

- preprava ropy, ropných derivátov a zemného plynu na veľké vzdialenosti

- USA - spájajú miesta ťažby pri Mexickom zálive a v Oklahome s hlavným priemyselným pásmom, Západná Európa - Marseille-Ingolstadt, Rotterdam-Frankfurt nad Mohanom

d. vnútrozemská vodná

- preprava na stredné a veľké vzdialenosti

- najväčší výkon – *USA, Čína, Rusko, Nemecko*

- v Európe má hlavný význam rieka Rýn s prítokmi (Rýn-Mohan-Dunaj – vodná cesta v dĺžke 5000 km, spája Severné a Čierne more)

e. špeciálne druhy dopravy

- rozvod elektrickej energie

- prenos správ a informácií (poštová služba, telefón, rozhlas, televízia, mobilné telefóny, fax, telefax, videofón, videotext, internet, káblová televízia, elektronická pošta)

2. NÁMORNÁ

- preprava hromadných nákladov na veľké vzdialenosti
- 2 formy: a. trampová preprava (nepravidelná, podľa potreby)
 - b. linková preprava (pravidelná, na pevne stanovených trasách podľa cestovného poriadku)
- hlavný význam – Atlantický oceán (umožňuje najkratšie námorné spojenie medzi Európou a Amerikou)
- prístavy: a. vývozné - nakládka väčšia ako vykládka
 - b. dovozné - vykládka väčšia ako nakládka (najväčší Rotterdam)
 - c. zmiešané – vykládka je rovnaká ako nakládka

3. VZDUŠNÁ (LETECKÁ)

- preprava osôb na veľké vzdialenosti, výhodou je rýchlosť a relatívne značná bezpečnosť
- najväčší výkon (v oskm) – *USA, Rusko, Japonsko, Veľká Británia, Kanada, Francúzsko, Nemecko, Austrália, Holandsko, Španielsko*
- najväčšie letiská: Chicago (O'Hara), Dallas, Los Angeles, Atlanta, Londýn (Heathrow), Tokio (Haneda), New York (Kennedy)
- veľké mestá majú viac letísk – Moskva (5), New York (3), Paríž, Londýn, Tokio (2)
- hlavné trasy spájajú: Európu a Severnú Ameriku (30-35 mil./rok)
 - Európu a Južnú Ameriku
 - Európu a Blízky východ